

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

27 лютого 2020 р.

Київ

№ 150-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (вх. № 426-ПДД від 26.06.2019) (далі – Повідомлення), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 09.09.2019 № 01/304-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/91-19-ДД (далі – Справа) для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали Справи та подання з попередніми висновками від 14.02.2020 № 500-26.15/91-19-ДД/85-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Департаментом житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» подано до Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) Повідомлення.
- (2) За результатами розгляду Повідомлення розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 09.09.2019 № 01/304-р розпочато розгляд Справи для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України від 09.09.2019 № 500-29/01-11287 направлено копію розпорядження на адресу Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). На офіційному вебпорталі Антимонопольного комітету України опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (3) Листом Антимонопольного комітету України від 24.09.2019 № 500-29/01-12103 запитано додаткову інформацію. Листом від 31.10.2019 № 058/7/2-7613 (вх. № 5-01/13069 від 07.11.2019) Департаментом житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надано відповідь на зазначений лист.

- (4) Листом Антимонопольного комітету України від 13.11.2019 № 500-29/01-14709 запитано додаткову інформацію. Листом від 20.12.2019 № 058/7/2-9059 (вх. № 5-01/15502 від 23.12.2019) Департаментом житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надано відповідь на зазначений лист.
- (5) Листом від 31.01.2020 № 058/7/2-641 (вх. № 5-01/1582 від 07.02.2020) Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надав уточнену інформацію щодо обсягів державної допомоги.
- (6) Листом від 12.02.2020 № 058/7/2-914 (вх. № 5-01/1852 від 12.02.2020) Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надав додаткову уточнену інформацію щодо обсягів державної допомоги.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (7) Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент) (01001, м. Київ, вул. В. Житомирська, 15-А, ідентифікаційний код юридичної особи 33695540).

2.2. Отримувач підтримки

- (8) Комунальне підприємство «Київжитлоспецекексплуатація» (далі – Підприємство, КП «Київжитлоспецекексплуатація») (01001, м. Київ, вул. Володимирська, 51-А, ідентифікаційний код юридичної особи 03366500).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (9) Забезпечення належного функціонування комунальної інфраструктури.

2.4. Очікуваний результат

- (10) Здійснення заходів із будівництва, реконструкції і реставрації об'єктів комунальної та соціальної інфраструктури.

2.5. Форма підтримки

- (11) Капітальні трансферти.

2.6. Обсяг підтримки

- (12) Загальний обсяг підтримки – 98 742 000 грн:
 2019 рік – 72 492 000 грн;
 2020 рік – 25 000 000 грн.

Стаття витрат	Обсяг видатків, грн	
	2019 рік	2020 рік
Реконструкція будівлі дошкільного навчального закладу загального типу № 88 Подільського району м. Києва на вул. Копилівській, 8	10 000	
Реконструкція будівлі спеціалізованої школи № 114 на вул. Фрунзе, 87/89 у Подільському районі	6 535 000	
Проведення капітального ремонту в житлових будинках (капітальний ремонт фасадів, сходових клітин, покрівель, місць загального користування, електричних мереж / електрощитових, вхідних груп, інженерних мереж, заміна вікон)	63 575 663	25 000 000
Здійснення комплексу робіт із встановлення охоронних систем для збереження обладнання вузлів обліку теплової енергії та машинних приміщень ліфтів у житлових будинках	2 371 337	
ВСЬОГО	72 492 000	25 000 000

2.7. Підстава для надання підтримки

- (13) Програма економічного й соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затверджена рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами, внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019) (далі – Програма).

2.8. Тривалість підтримки

- (14) з 01.01.2019 по 31.12.2020.

3. КП «КИЇВЖИТЛОСПЕЦЕКСПЛУАТАЦІЯ»

- (15) Відповідно до підпункту 1.2 Статуту КП «Київжитлоспецексплуатація», затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 04.09.1996 № 1397 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 05.10.2017 № 1211 (далі – Статут), Підприємство засновано на комунальній власності територіальної громади міста Києва. Засновником Підприємства є Київська міська державна адміністрація. Власником Підприємства є територіальна громада міста Києва, від імені якої виступає Київська міська рада.
- (16) Відповідно до підпункту 2.1 Статуту основною метою діяльності Підприємства є забезпечення належної експлуатації та ремонту інженерних мереж, споруд та обладнання, утримання нежитлового фонду, закріпленого на праві господарського відання. Предметом діяльності Підприємства, зокрема, є здійснення функцій замовника під час виконання робіт з реконструкції капітального та поточного ремонтів у житлових і нежитлових будівлях комунальної власності територіальної громади міста Києва.
- (17) Відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) КП «Київжитлоспецексплуатація» визначено замовником виконання робіт на таких об'єктах:

- проведення капітального ремонту в житлових будинках (капітальний ремонт фасадів, сходових клітин, покрівель, місць загального користування, електричних мереж / електрощитових, вхідних груп, інженерних мереж, заміна вікон);
- здійснення комплексу робіт із встановлення охоронних систем для збереження обладнання вузлів обліку теплової енергії та машинних приміщень ліфтів у житлових будинках;
- реконструкція будівлі дошкільного навчального закладу загального типу № 88 Подільського району на вул. Копилівській, 8;
- реконструкція будівлі спеціалізованої школи № 114 на вул. Фрунзе, 87/89 у Подільському районі.

(18) КП «Київжитлоспецеクスплуатація» надає такі платні послуги:

- проведення робіт з обстеження технічного стану конструкцій будівель, споруд;
- надання згоди на використання водопровідних та каналізаційних мереж;
- інформаційно-консультативні послуги;
- професійно-технічне навчання;
- дитячі путівки в ДОК «Джерело».

Обсяг діяльності, що здійснюється на платній основі, щодо загального обсягу діяльності Підприємства становить 7,27 %.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(19) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(20) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(21) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

(22) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах).

(23) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних,

міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.

- (24) Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань.

4.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (25) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (26) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється, зокрема, на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (27) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (28) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до глави 10 розділу IV Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (29) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (30) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно-визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(31) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.

(32) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський Суд визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ), не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії (далі – критерії Altmark):

- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
- якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який міг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

4.2. Критерії оцінки допустимості державної допомоги, яка спрямована на послуги, що становлять загальний економічний інтерес

(33) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення рішення Комісії 2012/21/EU від 20 грудня 2011 року щодо застосування Статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації витрат на надання державних послуг певним суб'єктам господарювання, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу (далі – Рішення Європейської комісії

від 20.12.2011), Рамкове повідомлення Комісії ЄС щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/C 8/03 (далі – Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ).

- (34) Згідно з Рішенням Європейської Комісії від 20.12.2011, для того щоб забезпечити дотримання критеріїв, викладених у статті 106 (2) Договору, необхідно встановити більш точні умови, які повинні виконуватися стосовно доручення діяльності послуг загального економічного інтересу. Сума компенсації може бути належним чином розрахована й перевірена, лише якщо зобов'язання надання публічних послуг, що покладаються на суб'єктів господарювання, чітко визначені в одному або кількох актах компетентних державних органів у відповідній державі-члені. Форма документа може змінюватися в різних державах-членах, але вона повинна вказувати принаймні відповідні підприємства, точний зміст і тривалість, а в разі потреби – територію, на якій накладені зобов'язання на надання публічних послуг, надані будь-які виняткові або спеціальні права, а також опис механізму компенсації та параметрів для визначення компенсації та уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації.
- (35) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:
- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);
 - суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;
 - характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання;
 - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу);
 - опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).
- (36) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, що якщо орган призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.

- (37) Також, під час розробки методу компенсації, потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Наявність державної допомоги на рівні будівництва / реконструкції / ремонту інфраструктури

5.1.1. Освітні заклади

- (38) Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад освіти - юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність, при цьому освітня діяльність - діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.
- (39) Відповідно до статті 10 Закону України «Про освіту» невід'ємними складниками системи освіти є: дошкільна освіта, повна загальна середня освіта, позашкільна освіта, спеціалізована освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, фахова передвища освіта, вища освіта, освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.
- (40) Відповідно до статті 4 Закону України «Про освіту» держава забезпечує: безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до стандартів освіти; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої і післядипломної освіти відповідно до законодавства:
- для здобувачів дошкільної та повної загальної середньої освіти - за рахунок розвитку мережі закладів освіти всіх форм власності та їх фінансового забезпечення у порядку, встановленому законодавством, і в обсязі, достатньому для забезпечення права на освіту всіх громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно або тимчасово проживають на території України;
 - для здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та післядипломної освіти - у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством;
 - для здобувачів вищої освіти - у закладах освіти за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством.
- (41) Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про загальну середню освіту» громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, особливостей інтелектуального, соціального і фізичного розвитку, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, місця проживання, складних життєвих умов, мовних або інших ознак забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах.
- (42) Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про дошкільну освіту» держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних закладах дошкільної освіти у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу дошкільної

освіти (Базового компонента дошкільної освіти) та обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку.

- (43) Відповідно до підпункту 1 пункту «б» статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності освіти і медичного обслуговування на відповідній території.

5.1.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (44) Відповідно до Статуту КП «Київжитлоспецекексплуатація», затвердженого розпорядженням Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 04.09.1996 № 1397 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 05.10.2017 № 1211), основною метою діяльності Підприємства є забезпечення належної експлуатації та ремонту мереж, споруд та обладнання, утримання нежитлового фонду, закріпленого на праві господарського відання за Підприємством, отримання прибутку.

- (45) Отже, КП «Київжитлоспецекексплуатація» є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

5.1.1.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (46) КП «Київжитлоспецекексплуатація» визначено замовником реконструкції будівлі спеціалізованої школи № 114 розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 18.01.2018 № 60 та дошкільного навчального закладу загального типу № 88 м. Києва розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 15.02.2018 № 228. Реконструкції обумовлені необхідністю створення належних умов для виховання та навчання дітей.

- (47) Розпорядженнями передбачено, що відповідні роботи будуть фінансуватися за рахунок бюджетних коштів у складі Програми.

- (48) Отже, для надання державної підтримки будуть задіяні місцеві ресурси.

5.1.1.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (49) Повідомлена підтримка спрямована на реконструкцію шкільного та дошкільного навчальних закладів.

- (50) За наявною інформацією, КП «Київжитлоспецекексплуатація» обирає підрядні організації для реконструкції відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».

- (51) Сума, яка отримана КП «Київжитлоспецекексплуатація», на реконструкцію шкільного та дошкільного навчальних закладів, що буде передана підрядним організаціям, не створює переваги для КП «Київжитлоспецекексплуатація».

- (52) За інформацією, наданою в Повідомленні, КП «Київжитлоспецекексплуатація» є замовником робіт із реконструкції шкільного та дошкільного навчального закладу, з метою поліпшення матеріально-технічної бази закладів освіти комунальної власності територіальної громади міста Києва, що сприятиме створенню належних умов для

навчально-виховного процесу дітей та учнів міста Києва. За інформацією від надавача, зазначені заклади належать Управлінню освіти Подільської районної в місті Києві державної адміністрації. Освітні послуги перебувають у безоплатному доступі.

- (53) Оскільки освітня діяльність здійснюється в рамках національної системи освіти і спрямовується та контролюється відповідними органами, освітні послуги перебувають у безоплатному доступі для населення, освітня діяльність має на меті виконання завдання перед населенням України в соціальній, культурній та освітній сфері, а не отримання прибутку, відповідні заклади освіти не отримують переваги в результаті реконструкції.
- (54) Також у результаті отримання повідомленої підтримки в частині коштів, які спрямовуються на реконструкцію шкільного та дошкільного навчальних закладів (не включаючи вартість виконання функцій служби замовника), які будуть перераховані відповідній підрядній організації, КП «Київжитлоспецексплуатація» не набуває переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

5.1.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (55) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (56) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (57) Отже, для того, щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (58) Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти шляхом проведення реконструкції сприятиме більш якісному наданню освітніх послуг комунальними закладами освіти, основною метою діяльності яких є надання освітніх послуг, а не отримання прибутку.
- (59) Фінансування за рахунок місцевих ресурсів освітньої діяльності, що здійснюється на безоплатній основі для населення, не реалізується на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», та не бере участі в господарському обороті.
- (60) Як наслідок, реконструкцію шкільного та дошкільного навчальних закладів за рахунок місцевих ресурсів, з метою поліпшення матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти комунальної власності територіальної громади міста Києва, що сприятиме створенню належних умов для навчально-виховного процесу дітей та учнів міста Києва та надання освітніх послуг населенню на безоплатній основі, не спотворює і не загрожують спотворенням економічної конкуренції.

5.1.1.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

(61) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП «Київжитлоспецексплуатація» за рахунок місцевих ресурсів, у частині коштів, які спрямовуються на реконструкцію шкільного та дошкільного навчальних закладів міста Києва (не включаючи вартість виконання функцій служби замовника), не є державною допомогою, оскільки не створює переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності та не спотворює економічної конкуренції.

5.1.1.6. Необхідність дотримання умов

(62) Разом із тим слід зазначити, що:

- освітня діяльність закладів освіти, на реконструкцію яких надається державна підтримка, повинна здійснюватися в рамках національної системи освіти і спрямовуватися та контролюватися відповідними органами державної та/або місцевої влади;
- освітня діяльність закладів освіти, на реконструкцію яких надається державна підтримка, повинна мати на меті виконання завдання перед населенням України в соціальній, культурній та освітній сфері, а не отримання прибутку;
- підтримка освітніх закладів (у вигляді реконструкції) повинна спрямовуватись на надання ними безоплатних послуг та не використовуватись ними для здійснення комерційної діяльності;
- використання коштів державної підтримки на здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги та підлягатиме повідомленню до Комітету відповідно статті 9 Закону.

5.1.2. Ремонт та покращення житлового фонду

(63) Відповідно до статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад та їх виконавчих органів у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема, належить:

- затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів;
- затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;
- створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення спільно з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб);
- забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів.

(64) Статтею 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначено, що:

- органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності;
- підприємство та балансоутримувач забезпечують належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або можуть на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації;
- орган державної влади або орган місцевого самоврядування за поданням підприємства чи балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів. Орган державної влади та орган місцевого самоврядування, підприємство та балансоутримувач несуть відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

- (65) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» фінансування місцевих програм з благоустрою населених пунктів проводиться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.
- (66) Відповідно до статті 25 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» утримання та благоустрій прибудинкової території багатоквартирного житлового будинку, належних до нього будівель, споруд проводиться балансоутримувачем цього будинку або підприємством, установою, організацією, з якими балансоутримувачем укладено відповідний договір на утримання та благоустрій прибудинкової території.
- (67) Згідно з частиною третьою статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить, зокрема, затвердження та виконання місцевих програм у сфері житлово-комунального господарства, участь у розробленні та виконанні відповідних державних і регіональних програм.
- (68) Відповідно до пункту 13 частини першої статті 91 Бюджетного кодексу України до видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів, належать, зокрема, видатки на заходи програм у сфері житлово-комунального господарства з модернізації та ремонту ліфтового господарства, реконструкції та ремонту житлових будинків, капітального ремонту гуртожитків, що передаються у власність територіальних громад.
- (69) Відповідно до підпункту 9 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать участь в організації та фінансуванні капітальних ремонтів житлових будинків, капітальних ремонтів майна, що перебуває у спільній власності співвласників багатоквартирного будинку, в межах бюджетних програм, визначених за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.
- (70) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема, організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків.
- (71) Згідно із частиною сьомою статті 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» колишні власники, які володіли багатоквартирними будинками до моменту приватизації, зобов'язані брати участь у фінансуванні їх ремонту та сприяти організації його проведення.

5.1.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (72) Відповідно до Статуту КП «Київжитлоспекексплуатація», затвердженого розпорядженням Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 04.09.1996 № 1397 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 05.10.2017 № 1211), основною метою діяльності Підприємства є забезпечення належної експлуатації та ремонту мереж, споруд та обладнання, утримання нежитлового фонду, закріпленого на праві господарського відання за Підприємством, отримання прибутку.
- (73) Отже, КП «Київжитлоспекексплуатація» є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

5.1.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

(74) Розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 28.12.2019 № 2272 КП «Київжитлоспецексплуатація» визначено замовником:

- проведення капітального ремонту у житлових будинках (капітальний ремонт фасадів, сходових клітин, покрівель, місць загального користування, електричних мереж / електрощитових, вхідних груп, інженерних мереж, заміни вікон);
- здійснення комплексу робіт з встановлення охоронних систем для збереження обладнання вузлів обліку теплової енергії та машинних приміщень ліфтів у житлових будинках.

(75) Цим же розпорядженням затверджений адресний перелік об'єктів капітального ремонту. Всього передбачено фінансування 237 об'єктів за рахунок бюджетних коштів по Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

(76) Отже, для надання державної підтримки будуть задіяні місцеві ресурси.

5.1.2.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

(77) Повідомлена підтримка спрямована на проведення капітальних ремонтів та покращення житлового фонду.

(78) За наявною інформацією, КП «Київжитлоспецексплуатація» обирає підрядні організації для реконструкції відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».

(79) Сума, яка отримана КП «Київжитлоспецексплуатація» на капітальний ремонт та покращення житлового фонду, що буде передана підрядним організаціям, не створює переваг для КП «Київжитлоспецексплуатація».

5.1.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

(80) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

(81) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(82) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт,

надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.

- (83) Надавачем зазначено, що відповідно до Примірного переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень, будинків, споруд, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.08.2004 № 150, зазначені вище роботи належать до капітального ремонту. Згідно з Обов'язковим переліком робіт (послуг), витрати, які включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.07.2018 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.08.2018 за № 934/32386, капітальний ремонт не входить до зазначеного переліку.
- (84) За інформацією від надавача, витрати на капітальний ремонт та роботи із встановлення охоронних систем для збереження обладнання вузлів обліку теплової енергії та машинних приміщень ліфтів у житлових будинках не включено до тарифу на послуги з утримання житлових будинків міста.
- (85) Житлові будинки, в яких буде проведено роботи з капітального ремонту, знаходяться на балансі комунальних підприємств з обслуговування житлового фонду міста Києва.
- (86) Роботи з капітального ремонту житлового фонду надаються населенню безкоштовно, не реалізуються на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», та не беруть участі у господарському обороті. А отже, підтримка на здійснення цих заходів не спотворює і не загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.1.2.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (87) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП «Київжитлоспецексплуатація» за рахунок місцевих ресурсів, у частині коштів, які спрямовуються на капітальний ремонт та покращення житлового фонду (не включаючи вартість виконання функцій служби замовника), не є державною допомогою, оскільки не створює переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності та не спотворює економічної конкуренції.

5.1.2.6. Необхідність дотримання умов

- (88) Разом із тим слід зазначити, що:
- підтримка повинна спрямовуватись виключно на проведення робіт із капітального ремонту та покращення житлового фонду, що надаються населенню безкоштовно, та в жодному разі не використовуватись для здійснення комерційної діяльності, у тому числі на відшкодування витрат, пов'язаних із наданням житлово-комунальних послуг;
 - використання коштів державної підтримки на здійснення комерційної діяльності, у тому числі на відшкодування витрат, пов'язаних із наданням житлово-комунальних послуг, може містити ознаки державної допомоги;
 - використання коштів державної підтримки на здійснення комерційної діяльності, у тому числі на відшкодування витрат, пов'язаних із наданням житлово-комунальних послуг, може містити ознаки державної допомоги.

5.2. Наявність державної допомоги на рівні виконання функцій замовника

5.2.1. Надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес

- (114) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (115) КП «Київжитлоспецексплуатація» здійснює функції замовника щодо об'єктів соціальної інфраструктури, з метою задоволення потреб населення та забезпечення її належного функціонування. Крім того, законодавством України передбачено зобов'язання органів місцевого самоврядування забезпечувати утримання та ремонт об'єктів соціальної інфраструктури. Отже, КП «Київжитлоспецексплуатація» задовольняє потреби територіальної громади міста Києва у функціонуванні об'єктів соціальної інфраструктури та виконує завдання органу місцевого самоврядування.
- (116) Враховуючи викладене, виконання функцій замовника будівництва / реконструкції об'єктів соціальної інфраструктури є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.
- (117) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (118) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, повинен фактично виконувати зобов'язання щодо надання таких послуг, а послуги повинні бути чітко визначені; покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути виражене актом, який залежно від особливостей законодавства, може мати законодавчий або регуляторний характер, або виражатись у формі договору. У такому акті повинно, як мінімум, бути визначено: зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ, назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги, характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ, методика розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.

Зобов'язання для КП «Київжитлоспецексплуатація» щодо здійснення функцій замовника чітко визначені відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), якими КП «Київжитлоспецексплуатація» визначено замовником робіт, зазначених у цих розпорядженнях щодо відповідних об'єктів. Однак, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить **виконання або делегування на конкурсній основі** генеральній будівельній організації (підрядній організації) **функцій замовника** на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Отже, КП «Київжитлоспецексплуатація» **було визначено замовником, без проведення конкурсу, всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто не може вважатися належним отримувачем державної допомоги. Також зазначені**

розпорядження не містять методики розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, опису механізму для уникнення і повернення надмірної компенсації;

- *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Компенсація витрат на утримання служби замовника визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графі 7 глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. При цьому відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 зазначений показник не враховує прибутку замовника. Відповідно до наданого розрахунку витрат на утримання служби замовника КП «Київжитлоспецексплуатація» на 2019 рік показник витрат на утримання служби замовника становить 2,4. При розрахунку враховано фонд заробітної плати, нарахування на заробітну плату, накладні витрати;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.*

Надавач не надав доказів того, що компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням ПЗЕІ щодо кожного об'єкта будівництва;

- *якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.*

КП «Київжитлоспецексплуатація» не було обрано на конкурсних засадах для здійснення функцій замовника. Також відсутня інформація від надавача про те, що аналіз витрат було розраховано з урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги.

- (119) Отже, Департамент не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсація на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта. Також відсутній опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

- (120) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.

- (121) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за виконання функцій замовника не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2.2. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.2.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(122) Відповідно до Статуту КП «Київжитлоспецексплуатація», затвердженого розпорядженням Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 04.09.1996 № 1397 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 05.10.2017 № 1211), основною метою діяльності Підприємства є забезпечення належної експлуатації та ремонту мереж, споруд та обладнання, утримання нежитлового фонду, закріпленого на праві господарського відання за Підприємством, отримання прибутку.

(123) Отже, КП «Київжитлоспецексплуатація» є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

5.2.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

(124) Відповідно до інформації, наданої в Повідомленні, фінансова підтримка КП «Київжитлоспецексплуатація» надається відповідно до Програми за рахунок коштів бюджету міста Києва, тобто за рахунок місцевих ресурсів, у розумінні Закону.

5.2.2.3. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

(125) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.

(126) Відповідно до інформації, отриманої від надавача, КП «Київжитлоспецексплуатація» не було обрано на конкурсній основі для виконання функцій замовника з будівництва / реконструкції.

(127) Отже, визначення КП «Київжитлоспецексплуатація» замовником з будівництва / реконструкції не на конкурсній основі відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», спотворює економічну конкуренцію.

5.2.2.4. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

(128) За інформацією, отриманою в рамках розгляду справи, КП «Київжитлоспецексплуатація» отримує кошти за здійснення служби замовника в розмірі 2,4 % від підсумку глав 1 – 9, графі 7 зведеного кошторисного розрахунку.

(129) За інформацією, отриманою від Мінрегіону, розмір коштів на утримання служби замовника на об'єктах будівництва, що фінансуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організації, а також кредитів, наданих під державні гарантії, визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графі 7 глав 1 - 9

зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. При цьому зазначений показник не враховує прибутку замовника.

Виконання функцій замовника залежно від етапів здійснення будівництва поділяється на:

- підготовчо-організаційний (оформлення земельної ділянки під будівництво, підготовка та проведення процедури закупівлі з визначення виконавця проєктно-вишукувальних робіт та складання договору з проєктувальником, складання завдання на проєктування, отримання технічних умов та містобудівних умов та обмежень, прийняття актів виконаних проєктних робіт та контроль за розробленням проєктної документації тощо);
- здійснення будівельних робіт (проведення процедури закупівлі з визначення виконавців будівельних робіт, технічного нагляду за будівництвом, уточнення обсягів виконаних робіт та проведення взаєморозрахунків; забезпечення об'єктів будівництва матеріалами й устаткуванням поставки замовника тощо);
- прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію (здійснення контролю і технічного нагляду за своєчасним виконанням пусконаладжувальних робіт, забезпечення реєстрації декларацій про готовність до експлуатації об'єкта або отримання на підставі акта готовності об'єкта сертифіката, визначення балансової вартості об'єкта тощо).

- (130) До витрат на утримання служби замовника належать витрати на заробітну плату, податки, збори, обов'язкові платежі, що передбачені законодавством, службові відрядження, отримання телекомунікаційних, поштових і кур'єрських послуг, утримання будинків (оренда), комунальні послуги, придбання канцтоварів, технічної, спеціальної літератури, утримання автотранспорту тощо.
- (131) Визначення генеральних (підрядних) організацій КП «Київжитлоспецекексплуатація» здійснює відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».
- (132) Більша частина суми, отримана КП «Київжитлоспецекексплуатація» для реалізації Програми, буде використана для витрат на будівництво / реконструкцію / ремонт і буде передана підприємствам, визначеним на конкурсній основі. Тому вартість виконання робіт буде визначено за ринковими цінами. Отже, сума, передана підрядним організаціям, не створює переваг для КП «Київжитлоспецекексплуатація».
- (133) Із загальної суми лише 2,4 % (відповідно до наданих розрахунків) покриває витрати КП «Київжитлоспецекексплуатація» для виконання функцій замовника.
- (134) Одним зі способів підтвердження відсутності надмірної компенсації може бути проведення конкурсу при визначенні отримувача підтримки, однак конкурс, проведення якого передбачено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», не був проведений.
- (135) Компенсація витрат за виконання функцій замовника КП «Київжитлоспецекексплуатація» не відповідає критеріям Altmark, надавач не надав достатньої інформації, яка б підтвердила, що компенсація витрат на утримання служби замовника не є надмірною та покриває лише необхідні та обґрунтовані витрати, що напряму пов'язані з будівництвом зазначених об'єктів, а також необхідний рівень компенсації не визначався, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги.
- (136) Отже, у результаті отримання повідомленої підтримки КП «Київжитлоспецекексплуатація» може набувати переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.2.2.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (137) Враховуючи наведену інформацію, державна підтримка КП «Київжитлоспецексплуатація» для компенсації витрат на утримання служби замовника, є державною допомогою, у розумінні Закону, оскільки підтримка надається суб'єктам господарювання за рахунок місцевих ресурсів, спрямована на компенсацію витрат отримувача, і КП «Київжитлоспецексплуатація» набуває конкурентних переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.2.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (138) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ.

- (139) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*

- *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;*

Відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), КП «Київжитлоспецексплуатація» визначено замовником будівництва / реконструкції об'єктів, встановлено зміст зобов'язання щодо надання ПЗЕІ. Проте, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить **виконання або делегування на конкурсній основі** генеральній будівельній організації (підрядній організації) **функцій замовника** на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Отже, КП «Київжитлоспецексплуатація» було визначено замовником, без проведення конкурсу, всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто не може вважатися неналежним отримувачем державної допомоги;

- *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.*

Відповідні розпорядження, якими КП «Київжитлоспецексплуатація» визначено замовником об'єктів, не містять опису будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту господарювання;

- *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку*

необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу);

Компенсація розраховується відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графі 7 глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. Відповідно до наданого розрахунку витрат на утримання служби замовника КП «Київжитлоспецекексплуатація» на 2019 рік показник витрат на утримання служби замовника становить 2,4 відсотка. При розрахунку враховано фонд заробітної плати, нарахування на заробітну плату, накладні витрати.

Однак відсутні обґрунтування та докази від надавача, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами від надання ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта;

- *опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).*

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

(140) Враховуючи викладене, положень Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ не дотримано, у зв'язку із чим надання компенсації витрат служби замовника КП «Київжитлоспецекексплуатація» може призвести до надання «Київжитлоспецекексплуатація» необґрунтованого розміру витрат на здійснення господарської діяльності.

(141) Тобто, підтримка КП «Київжитлоспецекексплуатація», що надається відповідно до Програми для здійснення функцій замовника, є **державною допомогою, недопустимою для конкуренції відповідно до частини першої статті 2 Закону.**

(142) Отже, з урахуванням пункту 8 частини першої статті 1 Закону, державна допомога, що надається КП «Київжитлоспецекексплуатація» на підставі Програми для здійснення функцій замовника, є **незаконною державною допомогою та підлягає поверненню.**

(89) Повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, здійснюється відповідно до Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 468 (далі – Порядок).

(90) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

- (91) Подання з попередніми висновками від 14.02.2020 № 500-26.15/91-19-ДД/85-спр (далі – Подання) було надіслано на адресу Департаменту та КП «Київжитлоспецекексплуатація» листами від 14.02.2020 № 500-29/06-2475 та від 17.02.2020 № 500-29/06-2506.
- (92) Департамент та КП «Київжитлоспецекексплуатація» листами від 25.02.2020 № 058/7/2-1239 (вх. № 5-01/2510 від 26.02.2020) та від 21.02.2020 № 062/15/1/22-907 (вх. № 8-01/2450 від 25.02.2020) не надали зауважень та заперечень по суті порушених питань, однак зазначили, що протягом 2019 – 2020 років КП «Київжитлоспецекексплуатація» бюджетні асигнування на утримання служби замовника не виділялись та не фінансувались. На підтвердження цього були надані копії заявок на фінансування КП «Київжитлоспецекексплуатація» та копії поточного рахунку ГУ ДКСУ у м. Києві.
- (93) Втім, Департамент та КП «Київжитлоспецекексплуатація» не надали підтвердження внесення змін до нормативних актів, що є підставою для надання державної допомоги, та суми, передбачені Програмою економічного і соціального розвитку міста Києва на виконання повідомлених заходів, не були відповідно зменшені та інформація, надана в Повідомленні, не була змінена.
- (94) Отже, незважаючи на інформацію від Департаменту та КП «Київжитлоспецекексплуатація» про нефінансування витрат на утримання служби замовника, надання незаконної державної допомоги не може бути виключено.
- (95) В той же час, відповідно до пункту 3 Порядку повернення незаконної державної допомоги - дії надавачів та отримувачів на виконання рішення Уповноваженого органу про повернення незаконної державної допомоги, що спрямовані на перерахування обсягу незаконної державної допомоги та/або вчинення інших дій, що забезпечують повернення незаконної державної допомоги, обсяг незаконної державної допомоги, що підлягає поверненню, - розмір незаконно наданої державної допомоги, що визначається у рішенні Уповноваженого органу у справах про державну допомогу;
- (96) Отже, незаконна державна допомога підлягає поверненню лише у **фактично наданому розмірі**.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, та Порядком повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 468, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка, яка надається відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами, внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019), комунальному підприємству «Київжитлоспецекексплуатація», що буде перерахована підрядним організаціям, які визначаються за тендером відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», для проведення реконструкції закладів освіти, капітального ремонту та покращення житлового

фонду, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що підтримка, яка надається відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами, внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019), комунальному підприємству «Київжитлоспецекексплуатація» для здійснення функцій замовника, **є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що підтримка, яка надається відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами, внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019), комунальному підприємству «Київжитлоспецекексплуатація» для здійснення функцій замовника, **є державною допомогою, недопустимою для конкуренції** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. **Припинити надання незаконної державної допомоги**, що надається комунальному підприємству «Київжитлоспецекексплуатація» для здійснення функцій замовника, відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019).

5. Надавач підтримки зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про припинення надання незаконної державної допомоги протягом двох місяців з дати офіційного оприлюднення цього рішення.

6. Повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції.

6.1. Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

- у двомісячний строк з дати офіційного оприлюднення цього рішення забезпечити виконання заходів щодо повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції рішенням у справі, в обсязі, наданому на дату офіційного оприлюднення цього рішення;
- негайно після офіційного оприлюднення цього рішення розпочати його виконання;
- ужити в межах повноважень, визначених законом, вичерпних та ефективних заходів для забезпечення повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Київжитлоспецекексплуатація»;
- у разі порушення провадження у справі про банкрутство комунального підприємства «Київжитлоспецекексплуатація» Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) зобов'язаний вступити до судового процесу та вчинити інші відповідні дії, передбачені законодавством, щодо відновлення платоспроможності боржника, у тому числі подати відповідні вимоги кредиторів про повернення незаконної державної допомоги;
- не пізніше останнього дня двомісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення повідомити Антимонопольному комітету України про вжиті Департаментом житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та комунальним підприємством «Київжитлоспецекексплуатація» заходи з повернення незаконної державної допомоги та надати відповідне документальне підтвердження;

- забезпечити повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Київжитлоспецекексплуатація» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення;
- у разі наявності підстав, що унеможливають (перешкоджають) виконання (виконанню) цього рішення, надати письмові пояснення щодо наявності перешкод для виконання цього рішення не пізніше двох днів з моменту виявлення таких обставин; надання таких пояснень не звільняє від обов'язку виконати це рішення у повному обсязі; - надати належні докази виконання рішення.

6.2. Комунальному підприємству «Київжитлоспецекексплуатація» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення:

- повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції рішенням, в обсязі, наданому на дату офіційного оприлюднення рішення, шляхом перерахування у дохід загального фонду бюджету міста Києва;
- вчинити дії, передбачені заходами Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) для забезпечення повернення незаконної державної допомоги;
- інформувати Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольний комітет України про виконання рішення;
- надати Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольному комітету України докази виконання цього рішення з поданням засвідчених в установленому порядку копій документів, які підтверджують його виконання.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

В. о. Голови Комітету

О. ПІЩАНСЬКА